
Gyömrő Város Településszerkezeti tervének módosítása

Örökségvédelmi
hatástanulmány
Régészeti munkarész

Vágner Zsolt régész

I. Vizsgálat

Bevezetés

A jelenlegi hatástanulmány Gyömrő Város Településszerkezeti és Szabályozási Tervének módosításához és a Helyi Építési Szabályzathoz készült a 4/2003. (II. 20.) NKÖM rendelet alapján. Fontos megjegyezni, hogy a régészeti lelőhelyekre vonatkozó adatok csak a készítés időpontjában rendelkezésre álló kutatási adatokat tükrözi. Újabb régészeti jelenség, lelőhely esetleges előfordulása nem kizárható, mely új helyzeteket eredményezhet.

Gyömrő település régészeti emlékeinek rövid bemutatása:

Gyömrő a pesti síkság településterületének része. A Gödöllői-dombság lábánál, az Alföld északi határánál, a Duna-Tisza vízválasztóján terül el. A mezőgazdasági jellegű terület alapját a negyedidőszakban kialakult hatalmas hordalékkúpokon jött létre, ahol a jégkorszakban kialakult mederágak területén a történeti korokra vastag lösztakaróval borított vidék jött létre. A futóhomok megkötése révén jó minőségű mezőgazdasági területe jött létre a mai külterületen.

Őskor

Gyömrő és környéke már a korai időktől lakott területnek számított, amire az újabb kutatások is rámutattak. A rézkori időszakból a Vízmű területén a badeni kultúra emlékei kerültek elő. A területen végzett terepbejárások nyomán más őskori, így bronzkori, vaskori emlékek is ismertek.

Római-kor

A Római Birodalom időszakában ezt a területet a szarmata törzsek lakták, akik a Birodalom határaihoz közel telepedtek le. Emlékeik számos területről előkerültek, így az ÁRT-31; ÁRT-32; ART-33. lelőhelyeken.

Népvándorlás kora

A hunok megjelenése és a Római Birodalom visszaszorulása révén átalakult e terület régészeti képe is. A szarmata népesség jelentős része korábbi településterületén maradt a hunok időszakában, később a területen az avarok is megtelepültek, amire az Andrássy utcában feltárt késő avar kori temetőtöredék is utal.

Középkor

Az Árpád-korban virágzó település volt Gyömrő. Az első írásos adat 1274-ből származik, majd ezt követi több más. A területen való megtelepedésre utalnak a régészeti leletek is. Egy kora Árpád-kori temetőt regisztrált Dinnyés István a Wekerle utcában. Valamivel későbbiek, de még az Árpád-kori keltezését valószínűsítik az Üllő utcán talált leletek. A későbbi okleveles említések közül kiemelkedik egy 1341-ből, 1424-ből, 1437-ből, 1440-ből és 1454-ből, amelyekben jórészt birtokadományozás kapcsán jelenik meg Gyömrő neve a királyi oklevelekben. Mátyás uralkodása idején pihenőhelyül szolgált a Pestről Szolnokra tartó kereskedőknek (Szekeresek hegy). Mohács után az elnéptelenedés ezt a területet is érintette: csupán 25 adófizető porta szerepelt a budai pasa lajstromán, míg 1597-től 1626-ig lényegében lakatlan a terület. Az ismét benépesült falut 1690-ben a török felégeti, s öt esztendő telik el, míg újra letelepednek itt emberek.

Régészeti örökség védettsége

A területen korábban szisztematikus régészeti kutatás nem történt.

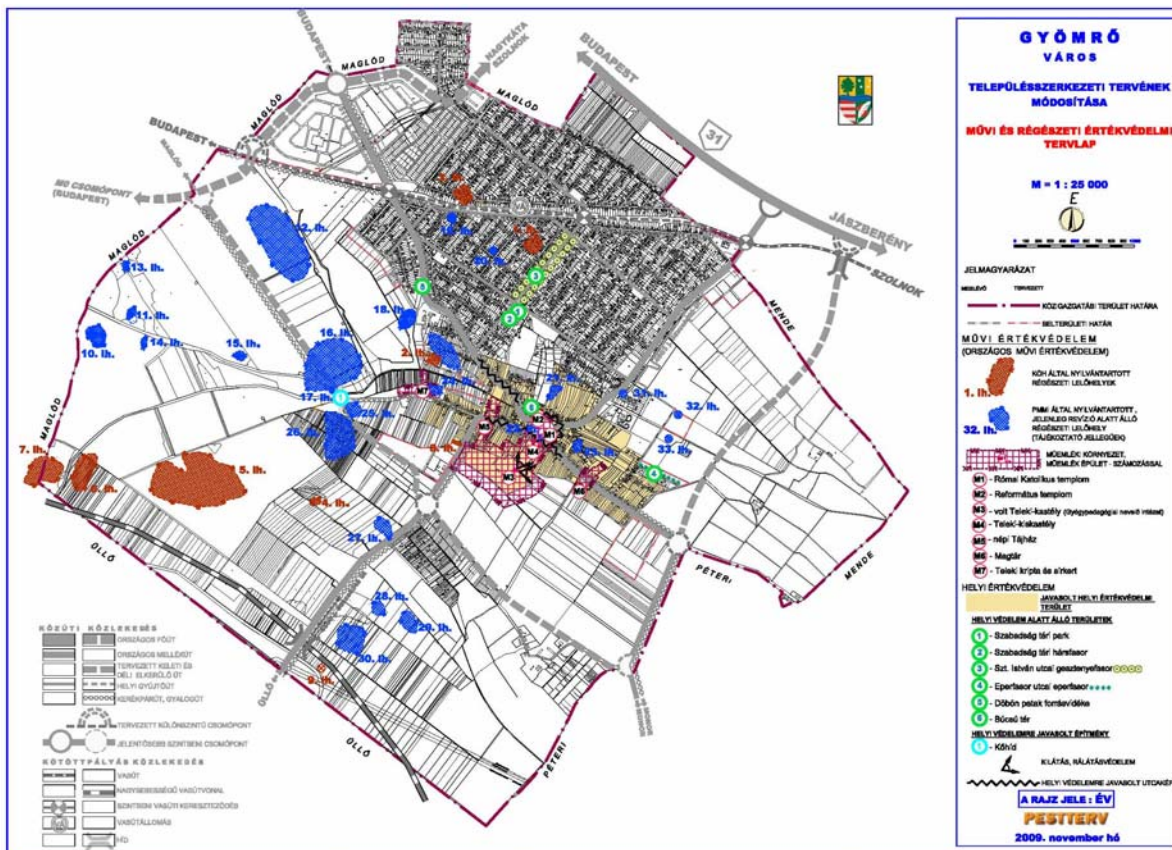
Azonosított régészeti lelőhely

A település területén a régészeti kutatások, valamint az adattári adatok vizsgálata alapján **33 db azonosított** régészeti lelőhelyről van adat, melyek közül jelenleg **9 darab van nyilvántartva** a KÖH közhiteles nyilvántartásában. **24 darab lelőhelyet csak a PMMI nyilvántartásából ismerünk**, melyek revízió alatt állnak, ezért jelenleg tájékoztató jelleggel csak a hatástanulmányban tüntetjük fel, azok majd a szabályozási terv lapjain nem szerepelnek.

A vizsgált területen található régészeti lelőhely védelmének kategóriái:

Nyilvántartott régészeti lelőhely

A 2001. évi LXIV. Kulturális Örökségről szóló törvény alapján a KÖH által regisztrált lelőhelyek általános régészeti védelem alatt állnak.

1. ábra: Gyömrő művi és régészeti értékei

Régészeti érdekű terület

A település területén, átfogó, szisztematikus topográfiai kutatás nem történt, ezért annak régészeti emlékeiről reális képet nem alkothatunk, másrészt a település területére vonatkozóan számos revízió alatt álló régészeti lelőhellyel kell számolni. Mindezek miatt a jelentősebb talajmunkákat eredményező módosítások területeit régészeti érdekű területként kell kezelni.

A Kötv. 7. § 14. pontja szerint régészeti érdekű területnek minősül minden olyan terület, ahonnan régészeti emlékek és leletek előkerülése várható.

Továbbá nagyméretű a felszínen jól megfigyelhető település jellegű lelőhelyek környezetében számolni kell a hozzájuk tartozó temetők előkerülésével, melyek általában a felszínen nem észlelhetők. Ezért az egész külterületet régészeti érdekű területként kell kezelni, a régészeti emlékek előkerülésének lehetősége miatt.

A KÖH által nyilvántartott azonosított régészeti lelőhelyek listája

Nr	Lelelőhely neve	Helyrajzi száma
1.	Gyömrő– Andrassy u. 25.	2409–2412; 2423; 2453; 2499–2515; 2576–2583
2.	Gyömrő– Vízmű	031/79–82; 031/86; 031/88; 4904/6; 4904/9–13; 4906/2–3
3.	Gyömrő– Wekerle u. 3/b	3005–3011; 3706; 3710–3711; 3712/1; 3712/3-4; 3713–3715; 3794; 3798; 3802–3807; 5772.
4.	Gyömrő– ART 33. lelőhely	068/70–72
5.	Gyömrő– ART 32. lelőhely	068/17
6.	Gyömrő– ART 31. lelőhely	065; 077/1–13.
7.	Gyömrő– ART 7. lelőhely (Maglód 3. lelőhely)	049
8.	Gyömrő– Üllői u. 13.	634/2
9.	Gyömrő– 34x. lelőhely	085/10

A csak a PMMI által nyilvántartott, revízió alatt álló régészeti lelőhelyek listája

Nr	Lelelőhely neve	Helyrajzi száma
10.	Gyömrő– Gyömrő 4. lelőhely	048
11.	Gyömrő– Gyömrő 5.,27. lelőhely	041
12.	Gyömrő– Gyömrő 6. lelőhely	035/23
13.	Gyömrő– 28. lelőhely	039/1
14.	Gyömrő– 26. lelőhely	048
15.	Gyömrő– 25. lelőhely	039/1
16.	Gyömrő– Halas-patak É-i oldala I.	035/5-13, 034/2, 037/1
17.	Gyömrő– Halas-patak É-i oldala II.	043/4, 042
18.	Gyömrő– PEVDI mögötti terület	028/30,31,32,37,39,40; 029/1, 031/30
19.	Gyömrő– Általános Iskola	2804-2807, 2808/2,3, 2809
20.	Gyömrő– Eötvös u. - Széchenyi u.	2643-2648
21.	Gyömrő– Gyömrő 8. lelőhely	153/3; 157/3; 158/2-4; 159/7-8; 159/12; 159/15; 175; 176;
22.	Gyömrő– Gyömrő 20. lelőhely–Kápolna	051; 527/3; 583
23.	Gyömrő– Gyömrő 21. lelőhely – Fromm Antal utca	389–398; 400; 405/1; 406–409.
24.	Gyömrő– Gyömrő 10. lelőhely – Temető	032/35; 032/108–109
25.	Gyömrő– Gyömrő 11. lelőhely	053/60-62
26.	Gyömrő– Gyömrő 12. lelőhely	054; 4353–4369; 4370/1–7; 4386; 4409–4468.
27.	Gyömrő– Gyömrő 15. lelőhely	068/8; 068/80–82
28.	Gyömrő– Gyömrő 16. lelőhely	097/10–12
29.	Gyömrő– DK-i terület	097/13-15
30.	Gyömrő– Gyömrő 17. lelőhely	092/7–15
31.	Gyömrő– Gyömrő 29. lelőhely – Pál Mihály utca	355/6
32.	Gyömrő– Gyömrő 30. lelőhely	0139/7
33.	Gyömrő– Gyömrő 9. lelőhely – agyagbánya	0127/2

1. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Andrassy u. 25.**

Lelőhely KÖH azonosító száma: 39446

Lelőhely koordinátái: 676313–231516

Lelőhely térképszelvény száma: EOVI 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 2409–2412; 2423; 2453; 2499–2515; 2576–2583

Lelőhely típusa: temető

Lelőhely kora: népvándorlás kora

Lelőhely védettsége:

KÖH által regisztrált régészeti lelőhely, mely ex lege általános védelem alatt áll.

Lelőhely leírása: 1981-ben a területen egy késő avar kori temető került elő, amit Dinnyés István tárt fel.

Lelőhely kutatása:

1981: Dinnyés István feltárása

Tervezett változás:

Nem érinti.

Irodalom, forrás:

Dinnyés István: Jelentés a Gyömrő-Andrassy u. 25. lelőhelyen végzett leletmentésről. 1981.

2. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Vízmű**

Lelőhely KÖH azonosító száma: 39447

Lelőhely koordinátái: 675488–230568

Lelőhely térképszelvény száma: EOVI 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 031/79–82; 031/86; 031/88; 4904/6; 4904/9–13; 4906/2–3

Lelőhely típusa: település

Lelőhely kora: rézkor

Lelőhely védettsége:

KÖH által regisztrált régészeti lelőhely, mely ex lege általános védelem alatt áll.

Lelőhely leírása: 1980-ban Dinnyés István a Vízmű területén egy rézkori badeni kultúra emlékeként meghatározott kemencét tárt fel a területen.

Lelőhely kutatása:

1980: Dinnyés István feltárása

Tervezett változás:

Nem érinti.

Irodalom, forrás:

Dinnyés István: Gyömrő-Vízmű lelőhely ásatási naplója. 1980

3. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Wekerle u. 3/b**

Lelőhely KÖH azonosító száma: 39448

Lelőhely koordinátái: 675734–231926

Lelőhely térképszelvény száma: EOVI 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 3005–3011; 3706; 3710–3711; 3712/1; 3712/3-4; 3713–3715; 3794; 3798; 3802–3807; 5772.

Lelőhely típusa: temető

Lelőhely kora: Árpád-kor

Lelőhely védettsége:

KÖH által regisztrált régészeti lelőhely, mely ex lege általános védelem alatt áll.

Lelőhely leírása: 1984-ben a területen egy Árpád-kori temető került elő, amit Dinnyés István vizsgált meg a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága részéről

Lelőhely kutatása:

1984: Dinnyés István helyszíni szemléje

Tervezett változás:

Lakó területbe való átsorolás.

Irodalom, forrás:

Dinnyés István: Feljegyzés Gyömrő-Wekerle u. 3/b lelőhely helyszíni szemléjéről. 1984.

4. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– ÁRT 33. lelőhely**

Lelőhely KÖH azonosító száma: 45779

Lelőhely koordinátái: 674507–229398

Lelőhely térképszelvény száma: EOVI 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 068/70–72

Lelőhely típusa: település

Lelőhely kora: provinciális időszak – szarmata

Lelőhely védettsége:

KÖH által regisztrált régészeti lelőhely, mely ex lege általános védelem alatt áll.

Lelőhely leírása: A MOL Rt. Százhalombatta-Tiszaújváros közti munkálatokhoz készített hatástanulmány terepbejárása során a területen szarmata település maradványai kerültek elő.

Lelőhely kutatása:

2004: Kulcsár Valéria terepbejárása

Tervezett változás:

Nem érinti.

Irodalom, forrás:

Kulcsár Valéria: Örökségvédelmi hatástanulmány a MOL Rt. Százhalombatta-Tiszaújváros (Pest megyei szakasz) 2004.

5. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– ÁRT 32. lelőhely**

Lelőhely KÖH azonosító száma: 45780

Lelőhely koordinátái: 673522–229555

Lelőhely térképszelvény száma: EOVI 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 068/17

Lelőhely típusa: település

Lelőhely kora: őskor, provinciális időszak – szarmata

Lelőhely védettsége:

KÖH által regisztrált régészeti lelőhely, mely ex lege általános védelem alatt áll.

Lelőhely leírása: A MOL Rt. Százhalombatta-Tiszaújváros közti munkálatokhoz készített hatástanulmány terepbejárása során a területen őskori és szarmata település maradványai kerültek elő.

Lelőhely kutatása:

2004: Kulcsár Valéria terepbejárása

Tervezett változás:

Nem érinti.

Irodalom, forrás:

Kulcsár Valéria: Örökségvédelmi hatástanulmány a MOL Rt. Százhalombatta-Tiszaújváros (Pest megyei szakasz) 2004.

6. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– ÁRT 31. lelőhely**

Lelőhely KÖH azonosító száma: 45781

Lelőhely koordinátái: 672582–229642

Lelőhely térképszelvény száma: EOVI 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 065; 077/1–13.

Lelőhely típusa: település

Lelőhely kora: vaskor, provinciális időszak – szarmata

Lelőhely védettsége:

KÖH által regisztrált régészeti lelőhely, mely ex lege általános védelem alatt áll.

Lelőhely leírása: A MOL Rt. Százhalombatta-Tiszaújváros közti munkálatokhoz készített hatástanulmány terepbejárása során a területen egy vaskori és egy szarmata település maradványai kerültek elő.

Lelőhely kutatása:

2004: Kulcsár Valéria terepbejárása

Tervezett változás:

Gyömrő délnyugati határán tervezett rekreációs terület (golfpark)

Irodalom, forrás:

Kulcsár Valéria: Örökségvédelmi hatástanulmány a MOL Rt. Százhalombatta-Tiszaújváros (Pest megyei szakasz) 2004.

7. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– ART 7. lelőhely (Maglód 3. lelőhely)**

Lelőhely KÖH azonosító száma: 45786

Lelőhely koordinátái: 672254–229649

Lelőhely térképszelvény száma: EOVS 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 049

Lelőhely típusa: település

Lelőhely kora: ismeretlen kor

Lelőhely védettsége:

KÖH által regisztrált régészeti lelőhely, mely ex lege általános védelem alatt áll.

Lelőhely leírása: A MOL Rt. Százhalombatta-Tiszaújváros közti munkálatokhoz készített hatástanulmány terepbejárása során, a területen római-kori, Árpád-kori, illetve késő-középkori településre utaló leleteket gyűjtöttek.

Lelőhely kutatása:

2004: Kulcsár Valéria terepbejárása

Tervezett változás:

Gyömrő délnyugati határán tervezett rekreációs terület (golfpark)

Irodalom, forrás:

Kulcsár Valéria: Örökségvédelmi hatástanulmány a MOL Rt. Százhalombatta-Tiszaújváros (Pest megyei szakasz) 2004.

8. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Üllői u. 13.**

Lelőhely KÖH azonosító száma: 39449

Lelőhely koordinátái: 675700,229890

Lelőhely térképszelvény száma: EOVS 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 634/2

Lelőhely típusa: település

Lelőhely kora: Árpád-kor

Lelőhely védettsége:

KÖH által regisztrált régészeti lelőhely, mely ex lege általános védelem alatt áll.

Lelőhely leírása: A területen az építkezések nyomán pincékről és vermekről tett említést egy korai újság cikk, Benkő Zsuzsanna adatgyűjtése során Árpád-koriként határozta meg az emlékeket.

Lelőhely kutatása:

1978: Benkő Zsuzsanna adatgyűjtése

Tervezett változás:

Gyömrő délnyugati határán tervezett rekreációs terület (golfpark)

Irodalom, forrás:

KÖH Nyilvántartás

9. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– 34x. lelőhely**

Lelőhely KÖH azonosító száma: 57216

Lelőhely koordinátái: 674550–228020

Lelőhely térképszelvény száma: EOVI 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 085/10

Lelőhely típusa: Szórvány lelet

Lelőhely kora: késő középkor

Lelőhely védettsége:

KÖH által regisztrált régészeti lelőhely, mely ex lege általános védelem alatt áll.

Lelőhely leírása: A 4. sz. főút Monor-Pilis elkerülő, új nyomvonala mentén végzett terepbejárása során a területen szórvány késő középkori leletanyag jelezte az egykori megtelepülés nyomait.

Lelőhely kutatása:

2007: Dinnyés István terepbejárása

Tervezett változás:

Nem érinti.

Irodalom, forrás:

Dinnyés István: Terepbejárási jelentés a 4. sz. főút Monor-Pilis elkerülő, új nyomvonala mentén, 2007.

A KÖH nyilvántartásában nem szereplő a PMMI által nyilvántartott, revízió alatt álló lelőhelyek:

10. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Gyömrő 4. lelőhely**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 672655–230768

Lelőhely térképszelvény száma: EOVS 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 048

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Gyömrő délnyugati határán tervezett rekreációs terület (golfpark)

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

11. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Gyömrő 5.,27. lelőhely**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 672971–230954

Lelőhely térképszelvény száma: EOVS 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 041

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Gyömrő délnyugati határán tervezett rekreációs terület (golfpark)

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

12. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Gyömrő 6. lelőhely**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 674190–231556

Lelőhely térképszelvény száma: EOVS 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 035/23

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Nem érinti

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

13. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– 28. lelőhely**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 672918–231340

Lelőhely térképszelvény száma: EOVS 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 039/1

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Gyömrő délnyugati határán tervezett rekreációs terület (golfpark)

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

14. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– 26. lelőhely**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 673072–230720

Lelőhely térképszelvény száma: EOVS 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 048

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Gyömrő délnyugati határán tervezett rekreációs terület (golfpark)

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

15. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– 25. lelőhely**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 673868–230599

Lelőhely térképszelvény száma: EOVS 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 039/1

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Gyömrő délnyugati határán tervezett rekreációs terület (golfpark)

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

16. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Halas-patak É-i oldala I.**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 674657,230500

Lelőhely térképszelvény száma: EOV 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 035/5-13, 034/2, 037/1

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Gyömrő délnyugati határán tervezett rekreációs terület (golfpark)

Maglód-Monor út nyomvonala

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

17. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Halas-patak É-i oldala II.**

Lelőhely KÖH azonosító száma: Nincs

Lelőhely koordinátái: 674642,230305

Lelőhely térképszelvény száma: EOV 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 043/4, 042

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Maglód-Monor út nyomvonala

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

18. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– PEVDI mögötti terület**

Lelőhely KÖH azonosító száma: Nincs

Lelőhely koordinátái: 675265,230905

Lelőhely térképszelvény száma: EOVS 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 028/30,31,32,37,39,40; 029/1, 031/30

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Erdő terület

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

19. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Általános Iskola**

Lelőhely KÖH azonosító száma: Nincs

Lelőhely koordinátái: 675637,231736

Lelőhely térképszelvény száma: EOVS 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 2804-2807, 2808/2,3, 2809

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

Az Eötvös L. u. – Zrínyi M. u. – Deák F. utca közötti tömb területére vonatkozóan a PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Településközponti vegyes területbe való metodikai átsorolás

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

20. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Eötvös L . u. Széchenyi I. u. sarok**

Lelőhely KÖH azonosító száma: Nincs

Lelőhely koordinátái: 675980,231465

Lelőhely térképszelvény száma: EOVI 66-331

Lelőhely helyrajzi száma:.,2643-2648

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

Az Eötvös L. u. – Széchenyi u. sarok tömbjének területére vonatkozóan a PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Településközponti vegyes területbe való metodikai átsorolás

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

21. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Gyömrő 8. lelőhely**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 676457–230296

Lelőhely térképszelvény száma: EOVI 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 153/3; 157/3; 158/2-4; 159/7-8; 159/12; 159/15; 175; 176;

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Zöld terület

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

22. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Gyömrő 20. lelőhely–Kápolna**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 676360–229925

Lelőhely térképszelvény száma: EOVS 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 051; 527/3; 583

Lelőhely típusa: település, temető

Lelőhely kora: középkor

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Nem érinti

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

23. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Gyömrő 21. lelőhely – Fromm Antal utca**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 676668–229859

Lelőhely térképszelvény száma: EOVS 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 389–398; 400; 405/1; 406–409.

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Nem érinti

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

24. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Gyömrő 10. lelőhely – Temető**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 675472–230327

Lelőhely térképszelvény száma: EOVS 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 032/35; 032/108–109

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Nem érinti

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

25. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Gyömrő 11. lelőhely**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 674822–230145

Lelőhely térképszelvény száma: EOVS 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 053/60-62

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Maglód-Monor út nyomvonala

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

26. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Gyömrő 12. lelőhely**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 674600–229955

Lelőhely térképszelvény száma: EOVI 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 054; 4353–4369; 4370/1–7; 4386; 4409–4468.

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Nem érinti

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

27. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Gyömrő 15. lelőhely**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 675063–229162

Lelőhely térképszelvény száma: EOVI 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 068/8; 068/80–82

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Nem érinti

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

28. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Gyömrő 16. lelőhely**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 675022–228524

Lelőhely térképszelvény száma: EOVI 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 097/10–12

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Nem érinti

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

29. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– DK-i terület**

Lelőhely KÖH azonosító száma: Nincs

Lelőhely koordinátái: 675285,228400

Lelőhely térképszelvény száma: EOVI 66-334

Lelőhely helyrajzi száma: 097/13-15

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A külterület DK-i felében a a PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Nem érinti

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

30. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Gyömrő 17. lelőhely**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 674786–228260

Lelőhely térképszelvény száma: EOVS 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 092/7–15

Lelőhely típusa: Közöletlen

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Nem érinti

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

31. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Gyömrő 29. lelőhely – Pál Mihály utca**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 677046–230292

Lelőhely térképszelvény száma: EOVS 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 355/6

Lelőhely típusa: Szórvány lelet

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő, szórvány lelet alapján rögzített régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Nem érinti

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

32. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Gyömrő 30. lelőhely**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 677504–230119

Lelőhely térképszelvény száma: EOVS 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 0139/7

Lelőhely típusa: Szórvány lelet

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő, szórvány lelet alapján rögzített régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Nem érinti

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

33. lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Gyömrő 9. lelőhely – agyagbánya**

Lelőhely KÖH azonosító száma: nincs adat

Lelőhely koordinátái: 677426–229921

Lelőhely térképszelvény száma: EOVS 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: 0127/2

Lelőhely típusa: Szórvány lelet

Lelőhely kora: Közöletlen

Lelőhely védettsége:

KÖH által jelenleg még nem nyilvántartott régészeti lelőhely, mely emiatt jelenleg nem áll védelem alatt.

Lelőhely leírása:

A PMMI térképi nyilvántartásában szereplő, szórvány lelet alapján rögzített régészeti lelőhely, amely revízió alatt áll.

Lelőhely kutatása:

Közöletlen

Tervezett változás:

Nem érinti

Irodalom, forrás:

PMMI adatszolgáltatása

Azonosítatlan lelőhely

Lelőhely neve: **Gyömrő– Erdőalja-dűlő**

Lelőhely KÖH azonosító száma: 39450

Lelőhely koordinátái: Ismeretlen

Lelőhely térképszelvény száma: EOVI 66-331

Lelőhely helyrajzi száma: Ismeretlen

Lelőhely típusa: település

Lelőhely kora: provinciális időszak – szarmata

Lelőhely védettsége:

KÖH által regisztrált régészeti lelőhely, mely ex lege általános védelem alatt áll.

Lelőhely leírása: Az Erdőalja-dűlőben Cs. Soós Ágnes szarmata település emlékeit találta meg terepbejárása során.

Lelőhely kutatása:

1956: Cs. Soós Ágnes terepbejárása

Irodalom, forrás:

Jegyzet az MNM adattárában Cs. Soós Ágnes terepbejárási jelentéseiről

II. Tervezett változtatási szándék

A településszerkezeti terv jelenlegi módosítása az alábbi változásokat javasolja:

Módosítás száma	Terület neve	Jelenlegi területfelhasználás	Tervezett területfelhasználás
1.	Kóczán-2 terület beépítése	Mezőgazdasági terület, tervezett gazdasági terület,	Lakóterület, vegyes terület, gazdasági terület, közpark-terület
2.	Üllői út keleti oldalán tervezett gazdasági területet:	Mezőgazdasági terület	kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület
3.	Péteri út mellett délre tervezett lakóterület	Mezőgazdasági terület	Kisvárosias lakóterület
4.	Mendei út mellett tervezett közlekedési terület	Mezőgazdasági terület	Közlekedési terület
5.	Gyömrő délnyugati határán tervezett rekreációs terület (golfpark)	Mezőgazdasági terület	Rekreációs terület
6.	Gyömrő belterületétől dél-nyugatra tervezett sportterület + zöldterület	Mezőgazdasági terület	Sportterület, zöldterület
7.	Belterületi területfelhasználási módosítások	Lakó-, vegyes, üdülőterületek	Lakó, vegyes, üdülőterületek
8.	A közigazgatási terület keleti és középső részén erdőterületek	Mezőgazdasági terület	erdőterület
9.	A település közlekedési kapcsolatainak javítása		

III. Hatásvizsgálat**Tervezett változtatások hatása**

Módosítás száma	Terület neve	A tervezett változás hatása
1.	Kóczán-2 terület beépítése	Nem érint nyilvántartott, vagy más ismert régészeti lelőhelyet.
2.	Üllői út keleti oldalán tervezett gazdasági területet:	Nem érint nyilvántartott, vagy más ismert régészeti lelőhelyet.
3.	Péteri út mellett délre tervezett lakóterület	Nem érint nyilvántartott, vagy más ismert régészeti lelőhelyet.
4.	Mendei út mellett tervezett közlekedési terület	Nem érint nyilvántartott, vagy más ismert régészeti lelőhelyet.
5.	Gyömrő délnyugati határán tervezett rekreációs terület (golfpark)	A tervezett golfpark területe érinti és talajmunka esetében veszélyeztetheti a 6.,7.,8.,10.,11.,13.,14.,15.,16. számú régészeti lelőhelyeket. Ezek közül csak a 6.,7.,8. lelőhely szerepel a KÖH nyilvántartásában.
6.	Gyömrő belterületétől délnyugatra tervezett sportterület + zöldterület	Nem érint nyilvántartott, vagy más ismert régészeti lelőhelyet.
7.	Belterületi területfelhasználási módosítások	A belterület É-i felében, a vasút É-i oldalán lévő beépített teleksor lakóterületbe való átsorolása érinti, de nem veszélyezteti a KÖH nyilvántartásban szereplő 3. sz. lelőhelyet. A belterület középső felében tervezett település központ vegyes területbe való átsorolás (Lke-ből Vt) érinti a csak a PMMI nyilvántartásában szereplő 19-20. sz. régészeti lelőhelyeket. A beépített terület metodikai átsorolása nem veszélyezteti a régészeti lelőhelyeket. A településközpontban tervezett zöldterület (park) érinti, azonban nem veszélyezteti a csak a PMMI nyilvántartásában szereplő 21. sz. régészeti lelőhely szélét.
8.	A közigazgatási terület keleti és középső részén erdőterületek	A tervezett sportpálya melletti erdő terület telepítése érinti és veszélyeztetheti a csak a PMMI nyilvántartásában szereplő 18. sz. régészeti lelőhelyet.
9.	A település közlekedési kapcsolatainak javítása	A már a korábbi tervben is szereplő, tervezett Maglód-Monor út nyomvonala érinti és veszélyeztetheti a csak a PMMI nyilvántartásában szereplő 16.,17.,25. sz. régészeti lelőhelyeket.

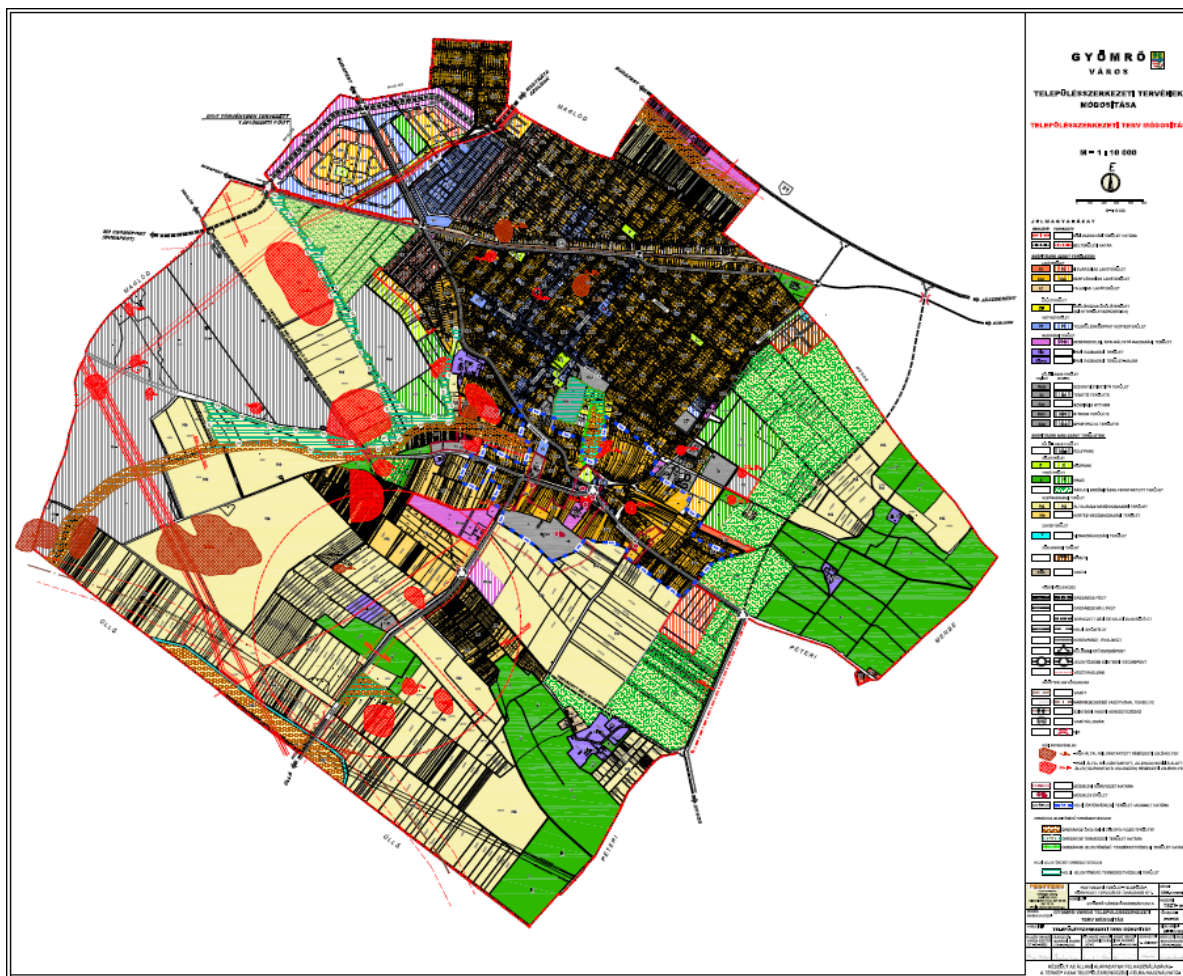
5. módosítási terület: A Golfpark további tervezése során a régészeti lelőhelyeket érő földmunkák elkerülésére, azok megóvására kell törekedni. Amennyiben egyes lelőhelyek bolygatása elkerülhetetlen, akkor ott próba-, illetve megelőző régészeti feltárás igényével kell számolni.

7. módosítási terület(ek): A belterületen tervezett terület felhasználási változások elsősorban metodikai jellegű átsorolások, emiatt ezek esetében érdemi hatással, veszélyeztetettséggel nem kell számolni.

8. módosítási terület: A tervezett erdőtelepítés során a régészeti lelőhely elkerülésére kell törekedni, amennyiben ez nem lehetséges, akkor ott próba-, illetve megelőző régészeti feltárás, vagy régészeti szakfelügyelet igényével kell számolni.

9. módosítási terület: A Maglód-Monor között tervezett út nyomvonalának további tervezése során

a lelőhelyek elkerülésére kell törekedni. Amennyiben egyes lelőhelyek bolygatása elkerülhetetlen, akkor ott próba, illetve megelőző régészeti feltárás igényével kell számolni.

2. ábra: Gyömrő település szerkezeti terve a régészeti lelőhelyekkel

A régészeti örökség védelmével kapcsolatos feladatok, költségek

A régészeti örökség védelme érdekében különös gonddal kell eljárni az építési és művelési ág változások kapcsán, mivel bármilyen, a föld felszíne alá mélyedő kivitelezési munkával elpusztulhatnak a régészeti örökség elemei.

A. Engedélyköteles talajmunkával járó, a nagyberuházások körébe nem tartozó tevékenységek

a., Nyilvántartott régészeti lelőhely esetében

Az Kötv. 22-23.§-a, továbbá *A régészeti lelőhelyek feltárásának ... részletes szabályairól szóló 18/2001 (X.18.) NKÖM rendelet* 14.§-a szerint a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket a földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal el kell kerülni. Ha a lelőhelyek elkerülése a földmunkával járó fejlesztés beruházás költségeit aránytalanul megnövelné, vagy a beruházás másutt nem valósítható meg, a beruházással veszélyeztetett régészeti lelőhelyeket előzetesen fel kell tární. A tervezett munkálatok kizárólag a feltárás befejezése után kezdődhetnek el. A régészeti feltárások költségét annak kell fedezni, akinek érdekében a feltárás szükségessé vált (Kötv 19.§ (3)). A fejlesztések, beruházások tervezése során a megelőző feltárás teljes költségét, de legalább a teljes bekerülés 9 ezrelékét kell költségelőirányzatként biztosítani a feltárás fedezetére (Kötv 22.§.(1)).

A tervezett építési tevékenység előtt a hatályos 2001. évi LXIV. Kulturális Örökségről szóló törvény szerint értesíteni kell a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal regionális kirendeltségét. A szükséges megelőző kutatások elvégzéséhez a beruházás értékhatárának nyilatkozata alapján a régészeti szakszolgálattal, vagy a helyileg illetékes múzeummal kell megállapodást kötni.

b., Régészeti érdekű terület esetében

A régészeti érdekű területekről is a régészeti emlékek csak feltárás keretében mozdíthatók el (Kötv. 19.§ (1)). Ezért a 30 cm-t meghaladó földmunkával járó beruházások esetében építési tevékenység csak próbafeltárással végzett állapotfelmérés után, vagy régészeti megfigyelés mellett végezhető, melyek elvégzésére a helyileg illetékes múzeum jogosult.

B. Nagyberuházások körébe tartozó tevékenységek esetében

Az oktatási és kulturális miniszter 21/2007. (III. 26.) OKM rendelete a nagyberuházásokkal kapcsolatos régészeti kötelezettségekről az alábbiakban rendelkezik.

Nagyberuházásnak számít az a beruházás, amely a nettó 500 millió forintos értékhatárt meghaladja, függetlenül annak területi kiterjedésétől vagy helyszínétől.

A beruházó nyilatkozni köteles, hogy a tervezett be ruházás nagyberuházásnak számít-e. Nagyberuházás esetén - terepbejárás dokumentációt is tartalmazó - az örökségvédelmi hatástanulmányról szóló 4/2003. (II. 20.) NKÖM rendeletnek megfelelő hatástanulmányt kell készíteni. A földmunkával járó változtatás teljes kiterjedésére vonatkozóan mind az előkészítő munkálatok, mind a kivitelezés tekintetében régészeti megfigyelést kell biztosítani, a régészeti lelőhelyeken, pedig megelőző feltárást kell végezni. A régészeti lelőhelyeken feltárássra csak azokon a helyeken kerül sort keríteni, ahol a beruházás a talajt a jelenlegi talajszintnél 30 cm-nél, illetve a humuszréteg alsó szintjénél mélyebben érinti, vagy ahol a régészeti jelenségeket a beruházás egyéb módon veszélyezteti. Veszélyeztetésnek számít különösen a földmunkával, anyagkitermeléssel vagy építkezéssel történő megsemmisítés vagy megbolygatás, az állapotváltozással járó elfedés.

C. Váratlanul előkerülő régészeti emlékek esetében az alábbiak szerint kell eljárni.

Valamennyi, a régészeti feltárás esetén kívül előkerült régészeti emlék, ill. lelet esetében is törekedni kell a régészeti örökség elemeinek helyszíni megőrzésére. Ha bármilyen tevékenység során váratlan régészeti emlék, illetőleg lelet kerül elő, a felfedező (kivitelező, beruházó) az örökségvédelmi törvény 24.§-a értelmében köteles a tevékenységet azonnal abbahagyni és az emlék vagy lelet előkerülését az önkormányzat jegyzőjének és a területileg illetékes múzeumnak haladéktalanul jelenteni és a helyszín, valamint a lelet őrzéséről gondoskodni, valamint a régészeti feltárás lehetőségét biztosítani. Melyek elmulasztása büntetőjogi felelősséggel jár.

IV. Összefoglalás

Azonosított régészeti lelőhelyek

Gyömrő területén 33 darab azonosított régészeti lelőhelyről van adatunk, melyek közül csak 9 darab szerepel a KÖH nyilvántartásában. A PMMI nyilvántartásában szerepel még 24 darab revízió alatt álló lelőhely, melyeket csak tájékoztató jelleggel lehet figyelembe venni jelenleg.

A tervezett változások hatása

Gyömrő területén 20 esetben kell számolni régészeti lelőhelyet is érintő régészeti beavatkozással. Mindegyik esetben a tervezett erdőtelepítési, tereprendezés, illetve építési szándékok kapcsán a lelőhelyek elkerülésére kell törekedni.

Kutatási igény:

A régészeti lelőhelyek az elmúlt száz év különböző gyűjtései, kisebb területeket érintő terepbejárásai, leletmentései, megelőző feltárásai és esetenként tudományos célú feltárásai alapján ismertek. A rendkívül nagy külterülettel rendelkező település területén azonban sajnos máig nem került sor egy átfogó régészeti topográfiai célú vizsgálatra. A megelőző feltárások tanulságai szerint ezt feltétlenül pótolni kell a közeljövőben. Ennek részeként több szezonban lenne szükséges légifotózáson, terepbejáráson alapuló szisztematikus kutatást végezni.

Bemutatósi lehetőség:

A lelőhelyek többségének az esetében a régészeti emlékek bemutatásának lehetőségéről csak a szükséges régészeti kutatások alapján lehet dönteni.

V. Nyilatkozat

A Gyömrő Településszerkezeti terve módosítása és Szabályozási terve Örökségvédelmi Hatástanulmányának Régészeti fejezetét készítő régész nyilatkozik, hogy a régészeti tanulmányt a 4/2003. (II. 20.) NKÖM rendeletnek és a hatósági előírásoknak megfelelően készítette el, a tervezett megoldások megfelelnek a hatályos jogszabályoknak.

Továbbá nyilatkozik, hogy a tanulmány elkészítésére az érvényes szakirányú felsőfokú régész végzettsége alapján jogosult.

Vágner Zsolt, sk. okleveles régész

Oklevélszám: 459/2002

Pécel, 2009. október 31.

I. melléklet

Javaslat a Helyi Építési Szabályzat vonatkozó előírására, és külön Függelék rögzítésére

Javaslat a HÉSZ vonatkozó előírására:

A régészeti örökség kezelése kapcsán a 2001. évi LXIV. Kulturális Örökségről szóló törvény szerint kell eljárni.

A régészeti érdekű területekről is a régészeti emlékek csak feltárás keretében mozdíthatók el. Ezért annak területén 30 cm-t meghaladó földmunkával járó beruházások esetében állapotfelmérést kell végezni, melynek módszere a terepbejárás, műszeres felmérés és/vagy próbafeltárás. Ennek hiányában bármiféle földmunka csak régészeti megfigyelés mellett végezhető. E régészeti szakfeladatok elvégzésére – a beruházó költségére – a területileg illetékes Múzeum jogosult. A beruházónak a régészeti megfigyelés biztosítása érdekében a munkálatok megkezdése előtt 8 nappal fel kell venni kapcsolatot a Múzeummal.

Javaslat a Függelék tartalmára:

A kulturális örökség védelme érdekében a terület- és településfejlesztéssel, valamint a terület és településrendezéssel kapcsolatos változások, beruházások tervezését e védelemmel összhangban kell megoldani. A régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük. A 2001. évi LXIV. Kulturális Örökségről szóló törvény (továbbiakban Kötv.) 10.§-a szerint a régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti helyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni.

A Kötv. 11.§-a szerint a régészeti lelőhelyek általános védelem alatt állnak, ahonnan a régészeti örökség elemei csak feltárás keretében mozdíthatók el Kötv. 19.§ (1). A régészeti örökség védelme érdekében különös gonddal kell eljárni az építési és művelési ág változások kapcsán, mivel bármilyen, a föld felszíne alá mélyedő kivitelezési munkával elpusztulhatnak a régészeti örökség elemei.

Váratlanul előkerülő régészeti emlékek esetében az alábbiak szerint kell eljárni.

Valamennyi, a régészeti feltárás esetén kívül előkerült régészeti emlék, ill. lelet esetében is törekedni kell a régészeti örökség elemeinek helyszíni megőrzésére. Ha bármilyen tevékenység során váratlan régészeti emlék, illetőleg lelet kerül elő, a felfedező (kivitelező, beruházó) az örökségvédelmi törvény 24.§-a értelmében köteles a tevékenységet azonnal abbahagyni és az emlék vagy lelet előkerülését az önkormányzat jegyzőjének és a területileg illetékes múzeumnak haladéktalanul jelenteni és a helyszín, valamint a lelet őrzéséről gondoskodni, valamint a régészeti feltárás lehetőségét biztosítani. Melyek elmulasztása a BTK alá tartozik és büntetőjogi felelőséggel jár.

Nagyberuházások esetében az alábbiak szerint kell eljárni.

Az oktatási és kulturális miniszter 21/2007. (III. 26.) OKM rendelete a nagyberuházásokkal kapcsolatos régészeti kötelezettségekről az alábbiakban rendelkezik.

Nagyberuházásnak számít az a beruházás, amely a nettó 500 millió forintos értékhatárt meghaladja, függetlenül annak területi kiterjedésétől vagy helyszínétől.

A beruházó nyilatkozni köteles, hogy a tervezett beruházás nagyberuházásnak számít-e. A régészeti lelőhelyek feltárásának, illetve a régészeti lelőhely, lelet megtalálójának anyagi elismerésének részletes szabályairól szóló 18/2001. (X. 18.) NKÖM rendelet 1. §-ában meghatározott nagyberuházás esetén - terepbejárási dokumentációt is tartalmazó - hatástanulmányt kell készíteni. A nyilatkozat, valamint az örökségvédelmi hatástanulmányról szóló 4/2003. (II. 20.) NKÖM rendeletnek megfelelő örökségvédelmi hatástanulmány az építésügyi hatósági, illetve örökségvédelmi hatósági (szakhatósági) eljárásban a Hivatalhoz benyújtott kérelem kötelező melléklete.

A földmunkával járó változtatás teljes kiterjedésére vonatkozóan mind az előkészítő munkálatok, mind a kivitelezés tekintetében régészeti megfigyelést kell biztosítani, a régészeti lelőhelyeken, pedig megelőző feltárást kell végezni.

A nagyberuházások során a terepen végzett régészeti munkálatok és dokumentációkészítés, valamint az elsődleges leletfeldolgozás tekintetében a feladatokat - beleértve a régészeti érdekeltségeket érintő előkészítő munkafázisokban való részvételt is - a Tv. 22. § (3) bekezdésében meghatározott szerződés keretében a régészeti szakszolgálat látja el.

A régészeti lelőhelyeken feltárássra a régészeti szakszolgálat csak azokon a helyeken köteles sort keríteni, ahol a beruházás a talajt a jelenlegi talajszintnél 30 cm-nél, illetve a humuszréteg alsó szintjénél mélyebben érinti, vagy ahol a régészeti jelenségeket a beruházás egyéb módon veszélyezteti. Veszélyeztetésnek számít különösen az erózióknak való kitétel (víz, szél, fagy, növényültetés), a földmunkával, anyagkitermeléssel vagy építkezéssel történő megsemmisítés vagy megbolygatás, az állapotváltozással járó elfedés.

A beruházás, illetve a régészeti feltárás előkészítése során ismertté vált és a kulturális örökség hatósági nyilvántartására vonatkozó szabályokról szóló 17/2002. (VI. 21.) NKÖM rendelet szerint nyilvántartásba vett lelőhelyekre is tekintettel a régészeti szakszolgálat a beruházóval a feltárássra vonatkozó szerződést köt, amelynek hatósági jóváhagyás céljából történő bemutatásával egyidejűleg megkéri a feltárási engedélyt.

Amennyiben a feltárás során eredeti összefüggéseiben megmaradt helyszínen megtartható emlékek (épített régészeti örökségi elemek) kerülnek elő, erről a feltárás vagy a régészeti szakszolgálat vezetője 3 napon belül írásban bejelentést tesz a Hivatalnak.

A bejelentett régészeti emlékek kezeléséről - ideértve az ideiglenes megóvásukra, esetleges eltávolításukra, helyszíni megőrzésükre, illetve helyszíni bemutatásukra vonatkozó előírásokat - a bejelentő véleményének kikérése után 8 napon belül a Hivatal dönt.